

[eu och facket]

Krisen förvärras i Spanien

Efter krav från Bryssel tvingas den spanska högerregeringen att strama åt de finanspolitiska tyglarna och genomföra "strukture reformer" på arbetsmarknaden.

Spaniens ekonomi, som är den fjärde största i eurozonen, befinner sig i kris. 23 procent, 4,7 miljoner spanjorer, går arbetslösa. Det motsvarar en dryg fjärdedel av alla arbetslösa i eurozonen.

Spaniens statskuld växte till rekordhöga 68,5 procent av BNP vid slutet av 2011, upp från 61,2 procent ett år tidigare, enligt statistik från Spaniens centralbank.

2011 var Spaniens budget kraftigt underbalanserad, med ett gap, enligt regeringens siffror, på 8,5 procent mellan intäkter och utgifter. Premiärminister Mariano Rajoy är redo att försöka banta ned underskottet till 5,8 procent, vilket skulle innebära nedskärningar på 15 miljarder euro.

Men det är enligt EU-kommissionen inte tillräckligt och hotar nu Spanien med sanktioner, i första hand på böter på cirka två miljarder euro, om inte budgetunderskottet sänks till 4,4 procent under 2012 och till 3 procent under 2013.

Dessa befogenheter har EU-kommissionen fått i och med den så kallade "europluspakten" som antogs i mars 2011 och de revideringar som gjordes i november 2011 av EU:s så kallade "stabilitets- och tillväxtpakt".

EU:s krispolitik är kontraproduktiv. 2 procent väntas Spaniens ekonomi krympa med i år, vilket

kommer att förvärra både arbetslösheten och underskotten i de offentliga finanserna.

Spanien genomför nu reformer av arbetsmarknaden. Också det sker efter krav från Bryssel.

För ett år sedan beslutade EU:s stats- och regeringschefer inom ramen för den så kallade europeiska planeringsterminen att "rekommendera" Spanien att överge nationella branschavtal för förhandlingar på företagsnivå, upphöra med automatisk förlängning av kollektivavtal och leverera ökad löneflexibilitet.

Mot denna bakgrund föreslår nu den spanska högerregeringen att det ska bli lättare och billigare att avskeda arbetare om det behövs för att förbättra företagets konkurrenskraft. Tidigare fick anställda som sades upp 45 dagars ersättning för varje år de jobbat. Nu har det sänkts till 33 dagars ersättning per anställningsår, eller 20 dagar om företaget är i en situation där man räknar med fallande intäkter på sikt. Två år, högst, ska den som sägs upp kunna få ersättning, vilket är en halvering jämfört med tidigare. Det ska även bli lättare att säga upp offentliganställda. Företagen ska också kunna sänka löner, ändra på semester och arbetstider.

Men den spanska regeringens nya lagar för arbetsmarknaden möter stort motstånd. Båda de stora fackliga centralorganisationerna CCOO och UGT har anslutit sig till det upprop för en generalstrejk som först kom från Baskien och Galicien. Generalstrejken kommer att genomföras den 29 mars.

Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs, dvs. de blir cementerade och opåverkbara för politiska beslutsfattare.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Riksdagen har införlivat EU:s tjänstedirektiv i svensk lagstiftning, vilket medför att låglönekonkurrensen kommer att breda ut sig än mer. Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att föreslå hur EU:s bemanningdirektiv ska implementeras i svensk lagstiftning. EU-kommissionen planerar ett säsongsarbetardirektiv som enligt LO:s Wanja Lundby-Wedin öppnar för "en total avreglering av arbetsmarknaden".

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara

medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning och med att producera ett digitalt nyhetsbrev. Vi kommer också efterhand att anordna seminarier, hearingar, studiecirklar etc, i egen regi eller i samarbete med andra organisationer. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [och passiv medlem i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund

EU-parlamentet saknar legitimitet

Stellan Hermansson konstaterar i en krönika i Flamman [22 mars att EU-parlamentet inte är "något vanligt parlament."

Han fortsätter: "De nationella parlamenten skapades som resultat av arbetarrörelsens kamp för allmän rösträtt och demokrati. EU-parlamentet var ett påfund uppifrån. Det krävdes 'demokratisk legitimitet' för hela unionsprojektet. Och då skapades EU-parlamentet. Uppifrån. Av eliten. Det var aldrig en bred folklig rörelse bakom dess bildande. EU-parlamentet saknar de nationella parlamentens rötter i kampen för demokrati."

Värsta krisen är över enligt Draghi

Det värsta av den europeiska skuldkrisen är nu över. Det säger ECB-chefen Mario Draghi i en intervju med tyska Bild.

– Det värsta är över, men det finns fortsatt risker. Situationen har stabiliserats. De viktiga indikatorerna för euroområdet, som inflation, bytesbalans och framförallt budgetunderskotten, är bättre än i exempelvis USA, sade Mario Draghi. Han menar att investerarnas förtroende har återvänt och att "bollen nu ligger hos regeringarna".

– De måste på ett uthålligt sätt säkra euroområdet mot kriser, säger Mario Draghi.

ECB-chefen anser att Tyskland är en "förebild" i Europa, och att ECB-rådet, som har två tyska medlemmar, har "internaliserat den tyska stabilitetskulturen".

Ökade klyftor i Storbritannien

Lönernas andel av BNP har under de senaste 34 åren sjunkit från 58 till 53,8 procent i Storbritannien. Den rikaste tiondelen av befolkningen är mer än hundra gånger rikare än de tio procent mest fattiga.

Samtidigt fortsätter attackerna mot den offentliga sektorn med privatiseringar av såväl undervisningsväsendet som sjukvården. Regeringen planerar att hälften av alla sjukhusbäddar ska övergå till den privata sektorn. Redan nu har hela sjukhus gått över till privat drift.

Tysklands dominans i eurozonen växer

Under nästan två decennier har Jean-Claude Juncker varit Luxemburgs premiärminister. Han är också en av EU:s verkliga veteraner och sedan 2005 leder han också Eurogruppen, dvs. exklusiva rådsmöten mellan valutaunionens finansministrar.

Men snart är det slut.

I sommar ska en ny ordförande för euroländernas finansministrar utses. Enligt Financial Times Deutschland vill Tysklands förbundskansler Angela Merkel absolut ha sin egen finansminister, Wolfgang Schäuble, på posten.

Island höjer styrräntan – igen

Islands centralbank höjde den 21 mars styrräntan med 25 punkter till 5,00 procent. Det rapporterar Bloomberg News.

Styrräntan ändrades senast den 2 november, då den höjdes med 25 punkter till 4,75 procent.

Centralbanken hänvisade i ett uttalande till att risker för att inflationen ska förbli över målet gör det nödvändigt att minska "den penningpolitiska ackommodationen". Ytterligare räntehöjningar kan också troligen bli nödvändiga framöver.

Antikapitalistisk aktionsdag i hela Europa

Lördagen den 24 mars har utsetts till Den europeiska aktionsdagen mot kapitalism av det nya nätverket M31. Under parollen "Vi vill inte rädda kapitalismen, utan övervinna den" hölls manifestationer i ett dussin europeiska länder. Bland annat demonstrationer utanför Europeiska centralbankens högkvarter i Frankfurt, EU-kommissionens kontor i Aten och mot arbetsgivarföreningen i Rumänien.

"Det finns inte någon säker väg inom kapitalismen, endast permanent krishantering. Ska vi slösa bort våra liv på detta? Låt oss gemensamt kämpa mot marknadens diktatur och låt oss organisera oss i hela Europa", skriver M31 i ett aktionsupprop.

Folkomröstning på Irland om Merkozypakten

Irland ska folkomrösta om Merkozypakten. Men ett nej hindrar inte att pakten genomförs av övriga euroländer, eftersom det är ett mellanstatligt avtal som formellt ingås utanför EU:s ramar.

I anslutning till EU-toppmötet i Bryssel den 2 mars undertecknade 25 medlemsländer vad den svenska regeringen kallar "fördraget om finanspakten". I svensk massmedia talar man oftast om "den nya europakten", men en mer adekvat benämning är Merkozypakten eftersom det är Tysklands förbundskansler Angela Merkel och Frankrikes president Nicolas Sarkozy som är arkitekterna och drivkrafterna bakom pakten.

Merkozypakten har inrättats för de 17 euroländerna, men de övriga 12 EU-länderna kan ansluta sig till frivilligt. Det har alla EU-länder förutom Storbritannien och Tjeckien gjort. Pakten är ett mellanstatligt avtal som formellt ligger vid sidan av det ordinarie EU-samarbetet eftersom Storbritannien lagt in sitt veto. Innan Merkozypakten träder i kraft måste den godkännas av de nationella parlamenten i de länder som undertecknat pakten. När minst 12 av euroländernas parlament har gett klartecken börjar pakten att gälla.

MERKOZYPAKTEN INNEBÄR INSTITUTIONALISERAD nyliberalism där euroländerna ska tvingas att strama åt de offentliga finanserna och om de inte lyder påbuden från EU-kommissionen i Bryssel kommer de automatiskt att drabbas av böter.

Irlands premiärminister Enda Kenny meddelade strax före EU-toppmötet att landets medverkan i Merkozypakten ska avgöras i en folkomröstning. Regeringen har låtit juridiska experter granska om pakten överför makt till EU enligt den irländska grundlagen. Det ledde till att Enda Kenny tillkännagav i det irländska parlamentet att det är nödvändigt att hålla en folkomröstning.

- Jag är övertygad om att när irländska folket får betydelsen av avtalet klart för sig kommer man att rösta ja till fortsatt ekonomisk stabilitet och tillväxt, sade premiärministern.

Något datum för folkomröstningen har ännu inte avisierats, men den kommer troligen att ske i början av juni. Folkomröstningen om Merkozypakten är inte lika avgörande som

folkomröstningar som Irland tidigare genomfört om Nicefördraget och Lissabonfördraget, eftersom Merkozypakten är ett mellanstatligt avtal och inte en fördragsändring som kräver godkännande från samtliga EU-länder.

Peoples Movement, systerorganisation till Folk rörelsen Nej till EU, kommer att arbeta för ett nej i folkomröstningen till vad de kallar "the Permanent Austerity Treaty", det permanenta åstramningsfördraget.

- Fördraget kommer att påtvinga eurozonsmedlemmarna en permanent åstramningspolitik med hårdare och hårdare nedskärningar i de offentliga utgifterna, höjning av de indirekta skatterna, lönesänkningar, fortsatta avregleringar av marknader och privatisering av allmän egendom, säger Peoples Movement i ett uttalande.

Merkozypakten innebär enligt de irländska EU-motståndarna ett stort steg i riktning mot en fiskal union för eurozonen med en överstatlig kontroll av den nationella budgetpolitiken.

- Fördraget utgör ett antidemokratiskt och antisocialt hot mot Irlands framtid, konstaterar Peoples Movement.

EUROPAFACKET, UTTALAR I ETT PRESSMEDDELANDE, att det motsätter sig Merkozypakten. Europafacket, där LO, TCO och Saco ingår, menar att Merkozypakten kommer att framtvunga ännu större budgetåstramningar i Europa och kommer att hålla tillbaka en återhämtning av sysselsättningen.

- Genom att anta det här fördraget har EU-toppmötet ställt sig bakom en felaktig strategi, säger Europafackets generalsekreterare Bernadette Ségol.

- Istället för att fokusera på en plan för återhämtning av sysselsättning och åtgärder för finansiell solidaritet har EU bestämt sig för att fortsätta vägen mot en permanent automatisk åstramning. Det är en nederlagsstrategi, därför att beslutet skär av varje möjlighet till ekonomisk återhämtning och kommer att underblåsa sociala oroligheter.

- Rådet slutsatser vidhåller behovet av tillväxt för att skapa sysselsättning; det är en bra sak, men resurserna och politiken till stöd för detta mål backas dessvärre inte upp av några precisa förpliktelser. Budgetåstramningar kommer att strimla sönder effektiviteten i de uttalade målen för tillväxt, säger Bernadette Ségol.

Gösta Torstensson

Thatcher har vunnit kampen om Europa

Olle Svenning, författare och fristående kolumnist på Aftonbladets ledarsida, skriver den 11 mars under rubriken "Thatcher har vunnit kampen om Europa" om EU:s nya finanspakt, Merkozypakten. Svenning menar att den "rekommenderar massiva sociala massakrer och inskränkningar av medborgerliga fri- och rättigheter" och "begraver den sociala välfärdsideologi som bars upp av såväl kristdemokrater som socialdemokrater, de två stora europeiska partierna".

Svenning fortsätter: "Med sin stabiliseringspakt upphöjer EU helt enkelt Thatchers ekonomiska ideologi till norm för alla medlemsstater. Den brittiska regeringschefen vann, bör man minnas, stöd för sin auktoritära kapitalism i demokratiska val, EU fattar beslut utan att ens söka folklig och demokratisk legitimitet. Unionens yttersta hierarki vill främst rädda euron – myntet som symboliserar ekonomiskt oförnuft, politisk hybris och som slitit sönder Europa i rika och permanent fattiga delar.

Finns det en dold agenda bakom EMU-reformerna, frågar Fritz W Scharpf, professor och en av de främsta samhällsvetarna i Europa. Han avtäckar en Europaideologi som omfamnar privatiseringar, försvagning av facket, kommersialisering av vård och utbildning.

De ekonomiska målen är stabilitet och låg inflation, däremot är full sysselsättning bortdefinierad. Regeringar inom EU ges inte ens något val; de måste underkasta sig de tvingande

ekonomiska disciplinreglerna, vilka de sociala följderna än blir. Reglerna fastställs av [och för att tillgodose] finansmarknaderna."

Margaret Thatcher, skriver Olle Svenning, brukade stiga in i EU:s sammanträdesrum, spanna ögonen i sina regeringskolleger, för att därefter utbrista: "Jag vill ha tillbaka mina pengar."

"Ideologin har återuppstått; fast i dag är det storbankerna som ställer kravet", konstaterar Olle Svenning.

Gösta Torstensson

Ökat motstånd mot euron bland småföretagare

Sveriges småföretagare är motståndare till euron. SEB:s eurobarometer, som presenteras i dag, visar att bara 26 procent vill ha euron och att 55 procent är emot. Resten har ingen uppfattning.

Det är en rekordlåg siffra i stödet för euron i barometern som har genomförts kontinuerligt sedan sommaren 2006. Som mest var stödet för euron uppe i 67 procent, i början av 2008 (dvs. före den pågående eurokrisen).

Allra mest negativa är kvinnliga företagare, här är bara 17 procent för euron, bland män vill 30 procent ha euron. Geografiskt återfinns flest motståndare i norr. I Skåne är stödet starkast, 32 procent vill ha euron.

I undersökningen har drygt 1.400 företagare tillfrågats under perioden 7-10 februari.

Gösta Torstensson

Vill du veta mer om EMU?

Köp Gösta Torstenssons bok

Myter och fakta om EMU.

Pris 100 kronor [plus porto].

Beställ boken genom att mejla

gosta.torstensson@nejtilleu.se

Euron bidrar till ökade klyftor

Det är nästan alltid irriterande att gå tillbaka till källorna. Det skapar oftast bara förvirring. Det är ju så skönt och lugnt att leva med fördomar. I själva verket är våra hjärnor något av fördomsmaskiner. De älskar att spara energi genom att sortera efter enklast möjliga mall. Allt som bryter mönster kräver omstrukturering, som i sin tur kräver energi. Och eftersom hjärnan drar mest energi av alla våra organ så gäller det att hushålla.

Nu har vi ju lärt oss att greker är lata typer som får skylla sig själva när deras eurokollegor kräver sänkta löner, sänkta pensioner, uppsägningar och utförsäljningar.

Dom jobbar inte mycket, har jag hört sägas. Dom går tidigt i pension, har jag hört. Anders Borg har i teve meddelat att de går i pension i 40-årsåldern. Det är lata grekers fel att något så felfritt som euron hotas, meddelas av Angela Merkel och de andra som investerat sin prestige i europrojektet.

Så går jag då till källorna. Och blir förvånad. Den lägsta pensionsåldern i Grekland är 61 år. I Sverige är den 60. Tar man ut pensionen då så är den förstås reducerad, i både Sverige och Grekland. Vad fick Anders Borg det där med 40-årsålder ifrån? Arbetstiden i Grekland. Hur är det med den? Ojdå, den är längst i hela EU. Man jobbar 42 timmar i veckan i snitt, enligt Eurostat. I Tyskland jobbar man 36 timmar.

Men snart kommer man att jobba mindre i Grekland, mycket mindre, för arbetslösheten kommer att slå till ordentligt i takt med att skolor, sjukvård och annan offentlig verksamhet ska bedriva massuppsägningar av människor. Och

lägsta lönerna – och de är redan låga – ska alltså sänkas, liksom de lägsta pensionerna ska sänkas. Det är inte undra på att människor är förbannade.

Nej, det är inte bara eurons fel att det gått illa för Grekland. Man mifflade sig in i eurosamarbetet, och vare sig marknad eller EU-politiker ville veta något för man var så euforisk över europrojektet. Om inte annat skulle det finnas några vinnare, tänkte man väl på kammaren och hoppades att det skulle bli de själva. De som spelar rätt och har god information kan alltid vinna.

System som ska centralstyras med enhetliga spelregler för att passa bra för länder som både Tyskland och Grekland existerar inte. Det som fungerat väl för länder som Tyskland och Finland har fungerat usel för länder som Irland och Spanien.

Inför den svenska folkomröstningen hävdade eurons vänner att det skulle fungera bra för alla. Man hävdade på fullt allvar att den gemensamma valutan skulle leda till utjämning och minskade spänningar. Vi andra hävdade att det skulle bli tvärtom. De som hade mest fel är numera statsminister och oppositionsledare.

Euron bidrar till ökade klyftor och ökad spänning i Europa. Det kan tyckas ironiskt. Men det är mest förskräckligt. För det som finns bakom hörnet i ett Europa som försatt sig i kristillstånd är de bruna – redan har två fascister ingått i en krisregering i Grekland och det är inte en särskilt osäker prognos att påstå att fascisterna får framgångar i valet. Desperation, besvikelse och kränkning kan leda till vad som helst.

EU har byggt upp system och strukturer som bygger på idén om evig – men omöjlig – ekonomisk tillväxt, man har byggt upp komplexiteten till kollapsens rand och vill nu inte se följderna av detta utan skyller på lata, fifflande greker när det återigen skälver.

Euron är inte enda orsaken till problemen, men euron är inte heller en lösning på dem. Eftersom Irland och Island genomgått ungefär samma sorts kollaps så får vi facit så småningom. Fast egentligen vet vi redan: Islänningarna som är fria från euron kommer att reda ut sin tillvaro inom några år. Det betyder att det kommer att gå åt en hel del energi för att sortera om i både Reinfeldts och Löfvens hjärnor.

Om dom nu inte väljer att blunda förstås. Ett beprövat politiskt knep.

Birger Schlaug

Nej till fördragsändringen om ESM

Riksdagen kommer snart att ta ställning till frågan om EU:s fördrag ska ändras för att göra det möjligt att inrätta Europeiska stabilitetsmekanismen [ESM], en fond för euroländerna. ESM har inte debatterats särskilt mycket i Sverige trots att det kommer att få stor påverkan på unionens och eurons framtid. Det beklagar vi som vänsterpartister. Även om vi som står fria från euron inte omfattas av ESM så påverkas vi starkt av EU:s hantering av eurokrisen.

En fördragsändring innebär en unik möjlighet att påverka EU:s inriktning eftersom den kräver enhällighet bland EU:s medlemsländer och en kvalificerad majoritet i riksdagen. Vi uppmanar socialdemokrater och miljöpartister att tillsammans med oss kräva att EU inrättar ett socialt protokoll i fördraget som skyddar arbetsrätt och kollektivavtal och därmed upphäver den lönedumpning som Laval domen öppnade för. Detta bör göras till ett absolut villkor för att ens behandla en fördragsändring i riksdagen.

Men självklart måste även utformningen av fonden diskuteras. Det land som i framtiden ansluter sig till euron kommer även att omfattas av de mycket långtgående förpliktelserna i ESM. Det vore därför rimligt att de partier och politiker som är för svensk anslutning till euron åtminstone försöker förklara varför ESM är en rimlig konstruktion. Inrättandet av fonden innebär stora ekonomiska åtaganden för tveksamma ändamål och en kraftig begränsning av inflytande. Därför är argumenten för att stå fria från euron starkare än någonsin.

ESM SKA HA EN UTLÅNINGSKAPACITET på 500 miljarder euro men den volymen kan utökas i framtiden. Detsamma gäller kapitalet i fonden på 700 miljarder euro som medlemsländerna tillsammans ska garantera och kan tvingas att betala in. Om Sverige hade varit ett euroland skulle vi behöva skjuta till omkring 200 miljarder kronor. Och den summan kan senare stiga.

När beslut om utbetalningar från ESM ska tas saknas vetorätt. Istället tas besluten med 85 procent av rösterna som tilldelas efter kapitalinsats. Röststyrkan avgörs alltså av ländernas ekonomiska styrka. Det innebär att Tyskland och Frankrike har vetorätt, men inte mindre länder. I

EU är alla lika, men några är mer lika än andra. Mindre länder kan röstas ner även om de anser att villkoren för utbetalningarna är orimliga. Men de kan inte neka att skjuta till mer kapital. Artikel 9.3 i fördraget slår fast: "ESM-medlemmarna förpliktar sig oåterkalleligen och ovillkorligen att på begäran betala allt kapital som den verkställande direktören infordrar av dem enligt denna punkt, varvid betalning ska ske inom sju dagar efter mottagandet av begäran."

ESM ska inte bara kunna ge lån till krisande länder utan även kunna rekapitalisera krisande banker. Fonden kan därmed kräva in skattepengar för att stödja de banker som genom sin spekulation och sina förluster har varit med och skapat krisen. Så förstärks eurokrisens gyllene regel om att bankerna kan vältra över riskerna och förlusterna på skattebetalarna. Förlusterna kan bli betydande, de ingående staterna kan inte säga nej och skattebetalarna betalar notan.

ESM OCH DESS MÄKTIGA LEDNING har enligt regelverket en total immunitet mot brottsundersökningar och dokumenten ska inte vara offentliga. Artikel 32.3 slår fast: "ESM, dess egendom, medel och tillgångar, var de än finns och vem som än innehar dem, ska åtnjuta immunitet från varje form av rättsligt förfarande utom då ESM uttryckligen avstår från sin immunitet för eventuella åtgärder eller till följd av avtalsvillkor, inbegripet dokumentationen om finansieringsinstrumenten."

Vi menar att ESM är en ekonomiskt oansvarig och odemokratisk konstruktion som bör avvisas för EU:s skull. Kostnaderna kan bli enorma och omöjliga att kontrollera för folkvalda och väljare. Villkoren för de lån som ska utbetalas blir sannolikt socialt oacceptabla. Den nya fonden åtgärdar inte eurokrisens grundläggande orsaker. ESM inrättas istället för att göra något åt att euron i sig läser länder vid usel konkurrenskraft, fel penningpolitik och en urholkad demokrati.

Till sist lär euroländerna ändå bli tvungna att slå fast att Europeiska centralbanken görs till "lender of last resort". På vägen dit kan skattebetalarna förlora mycket pengar, många arbetstillfällen och mycket välfärd som ett pris för eurokrisen. Det berör även oss, inte minst eftersom vi har en regering som vill att Sverige ska anslutas till euron. Riksdagen bör därför avvisa fördragsändringen om ESM.

Jonas Sjöstedt
Ulla Andersson

Ut med vinst ur den gemensamma välfärden

Nyligen arrangerade det nybildade nätverket Välfärd utan vinst ett välbesökt stormöte i ABF-huset i Stockholm. Nätverket har startats på initiativ av fackligt aktiva inom Kommunal sektioner 26 och 30, som reagerat på Caremaskandalen, utförsäljningen av vårdcentralen Serafen och Stockholm läns landsting nu pågående jättelika upphandling av S:t Görans sjukhus.

Inbjudna talare var Sanna Tefke, Kommunal sektion 26, Bo Jansson, 2:e vice ordförande i Lärarnas Riksförbund, Martin Klepke, politisk redaktör LO-tidningen, Bengt Silfverstrand, tidigare riksdagsledamot [s], och Birgitta Sevefjord, oppositionsråd [v] i Stockholms Läns Landsting.

Tefke, som arbetar inom den privatiserade hemtjänsten, berättade att arbetsklimatet blivit hårdare, anställda tvingas arbeta efter detaljerade schabloner och vara tillgängliga på uppsplittrade arbetstider. Det är få fasta anställningar inom sektorn, de flesta har osäkra visstidsanställningar. Många av de privata hemtjänstföretagen har inte meddelarfrihet, vilket leder till rädda anställda. Tefke var besviken över den lama reaktionen från Kommunal på Caremaskandalen.

Jansson, som också arbetar internationellt för Lärarnas Riksförbund, berättade att när han beskriver det svenska friskolesystemet ute i Europa tror folk inte att det kan vara sant. Det svenska systemet med skolkoncerner ägda av riskkapitalbolag är fullständigt unikt. Systemet är så avreglerat att det t.o.m. räcker med ett personnummer för att starta en skola. Det finns inga verksamhetskrav överhuvudtaget på friskolor trots att dessa får en skattefinansierad skolpeng, vilket har lett till en snabb monopolisering, sade han.

Klepke fyllde på med att fråga om det finns marknader i välfärden? Naturligtvis inte, det finns bara så kallade kvasimarknader, svarade han, och hänvisade till den i höstas så omtalade SNS-rapporten om konkurrensutsättningens konsekvenser. Skolföretagen får inte ta ut någon extra avgift utöver skolpengen. Det betyder att det bara återstår att skära i kostnaderna, om man vill ha vinst. Klepke underströk också att det är skillnad på ett riskkapitalbolag och ett vanligt bolag. Affärsidén för riskkapitalbolagen är att köpa upp etablerade företag och sedan driva upp vinsten

kraftigt för att sälja inom 5-10 år. Carema köptes till exempel av ett engelskt riskkapitalbolag för 1,8 miljarder kr för att senare köpas av Triton för 8,3 miljarder kronor. Girigheten är således inbyggd i systemet. Till sist hänvisade Klepke till en studie av professor Jan Axelsson, som visat att privatiseringarna leder dyrare och sämre välfärdstjänster.

Många av åhörarna i publiken häpnade när Sevefjord berättade att hon som landstingsråd belagts med munkavle vid upphandlingen av S:t Görans sjukhus. Allt är belagt med sekretess och hon kan dömas till fängelse eller böter om hon bryter munkavlen, sade hon. Världens största upphandling av akutsjukvård görs av tjänstemän som inte är kompetenta och med politiker som har munkavle. Den 27 mars skall hon som landstingspolitiker fatta beslut om upphandlingen på ett sekretessbelagt underlag. Upphandlingen på ca 15-20 miljarder kronor gäller för 13 år och det har läckt ut att bara riskkapitalägda Aleris [Investor] och Capio [Nordic Capital] har lagt anbud. Sevefjord menade att den nyliberala praktiken är att politiker skall styra mindre och marknaden mera, vilket underminerar demokratin. Vi får kunder på en marknad istället för upplysta medborgare.

SILFVERSTRAND VAR I BÖRJAN AV 2000-TALET en drivande kraft i Socialdemokrater för en Offentlig Sektor [SOS], som dog ut med Göran Persson marknadsliberalism. Men nu är han tillbaka med sin blogg och försäkrar att det fortfarande finns motstånd inom socialdemokratien mot avreglerings- och privatiseringspolitiken, särskilt i det Skånedistrikt han kommer ifrån. Han citerade ur Mikael Nybergs bok *Det stora tågrånet* att "Sverige håller på att bli det pantsatta välfärdens land". Han kritiserade det socialdemokratiska mantrat som Mona Sahlin förde fram 1999 "Driftsformer och ägande spelar ingen roll. Det viktiga är att värna kvaliteten". Samma mantra upprepade Kommunals nuvarande nyvalde ordförande när hon sade att "det viktigaste är kvaliteten i de tjänster som utförs och villkoren för de anställda. Sedan, om tjänsten utförs i allmän eller privat regi spelar ingen roll för mig". Silfverstrand jämförde denna logik med att "en bonde skulle inte ha något emot rävar i hönsgården bara de är vegetarianer".

På en presskonferens nyligen har den nya socialdemokratiska ledningen slagit fast att den

inte vill förbjuda vinster i välfärden. Det är omöjligt att göra detta påstår man.

I stället vill man ge illusioner om att det är möjligt för kommuner och landsting att välja om till exempel äldreomsorgen ska utföras av stiftelser, ideella föreningar eller kooperativ. Men dessa organisationer har inte en chans att vinna anbud i tävlan mot stora skolkoncerner och riskkapitalbolag som Aleris och Capió.

I bakgrunden är det Lissabonfördraget, EU:s olika privatiseringsdirektiv inom välfärden och den EU-anpassade lagen om offentlig upphandling, som den socialdemokratiska ledningen inte vill utmana. I Lissabonfördraget finns det grundlagsfästa begreppet "tjänster av allmänt ekonomiskt intresse". I en Brysselkonferens som jag inbjudits till veckan före valet 2010 konstaterade ledande EU-jurister att enligt EU-rätten betraktas all verksamhet som en ekonomisk aktivitet undantaget polis och militär. Enligt EU-logiken är det således bara en tidsfråga innan alla välfärdstjänster har lagts ut på anbud och upphandlats.

EU-RÄTTEN SOM LIGGER TILL GRUND FÖR lagen om offentlig upphandling gör det möjligt för stat, kommun och landsting att fortsätta bedriva verksamheterna i egen regi. Det är först om de svenska myndigheterna bestämmer sig för att upphandla verksamheten som EU-reglerna sätter gränser för handlingsfriheten. I princip är det den anbudsgivare som lägger det lägsta anbudet som vinner. Man får till exempel inte ställa krav på kollektivavtal. Man kan heller inte rikta upphandlingen till sådana behjärtansvärda organisationer som den socialdemokratiska ledningen föreslår, utan det ska vara fritt fram för t.ex. privata vårdföretag från hela EU-marknaden att lägga anbud.

För mötesdeltagarna och Välfärd utan vinst är detta en katastrofal utveckling. Mötet var överens om att protestera inför Stockholms landstingspolitiker beslut om upphandlingen av S:t Görans sjukhus den 27 mars. Det gäller nu att mobilisera en så stor och bred rörelse som möjligt med fackklubbar, organisationer, offentliganställda, brukare och alla som är emot den allt omänskligare välfärdspolitik som nu förs av alliansregeringen och dess lokal kompanjoner i Stockholm.

Ut med vinst ur välfärden var mötets gemensamma slutsats.

Jan-Erik Gustafsson

EU-kommissionen föreslår transaktionskatt

Nio länder med Tyskland och Frankrike i spetsen hade inför mötet krävt en snabbbehandling av frågan om att införa en EU-skatt på aktiehandel och andra finansiella transaktioner. Om några EU-länder sade nej hotade de med att införa skatten enbart i euroländerna.

Enligt EU-kommissionens beräkningar kan man få in 60 miljarder euro om året med en skatt på 0,1 procent för handeln med aktier, och 0,01 procent för derivathandeln, alltså den slags högriskhandel som beskyllts för att ha skapat finanskraschen 2008.

Skatteintäkterna från bankernas transaktioner skulle gå in i EU:s budget enligt EU-kommissionens förslag. Men flera EU-länder, med Sverige och Storbritannien i täten, vill inte införa en finansskatt av rädsla för kapitalflykt från deras finansmarknader, om investerare hellre letar sig till Asien eller USA.

Finansminister Anders Borg (m) är optimistisk om att Sverige och Storbritanniens nej nu kan leda till andra skatter på banker.

– Det har skett en förskjutning i debatten. I dag såg jag den första öppningen från Tyskland att titta på alternativa lösningar, sade Anders Borg efter EU-finansministermötet den 13 mars.

Men en grupp på nio länder, med Tyskland och Frankrike vid rodret, förbereder sig för att gå vidare med transaktionsskatten på egen hand.

Bland svenska partier är det bara Miljöpartiet och Vänsterpartiet som vill ha en finansskatt, även om de båda partierna inte gillar alla delar i det förslag som EU-kommissionen lagt fram eftersom en stor del av intäkterna från skatten på finansiella transaktioner ska gå till EU:s budget.

Vänsterpartiledaren Jonas Sjöstedt tror ändå att det nu, sedan nio länder ställt sig bakom, finns en reell möjlighet att skatten kommer att införas.

– Många har insett att marknaden är osund, att kortsiktiga spekulationer skadar samhällsekonomin. Men den svenska regeringen är ideologiskt blockerad mot praktiska lösningar, säger Jonas Sjöstedt till TT.

Socialdemokraterna är skeptiska till en EU-transaktionsskatt, men stänger inga dörrar, enligt Marie Granlund, vice ordförande i riksdagens EU-nämnd.

Gösta Torstensson

Ett annat Europa börjar växa fram

Efter Europeiska rådets toppmöten 8-9 december och 30 januari står det fullständigt klart att de europeiska regeringarna oavsett partifärg är redo att genomföra en drakonisk åtstramningspolitik som underställer ekonomierna diktaten från internationella långivare och bankkapital. Merkozypakten [i media oftast beskriven som Europakten eller Finanspakten], IMF-lån för att kringgå nationella parlament, och den gigantiska "räddningsfonden" som kallas den Europeiska stabiliseringsmekanismen [ESM] är verktygen för denna åtstramningspolitik som regeringarna torgför. Den kommer att leda till social tillbakagång i stor skala, brott mot grundläggande mänskliga och fackliga rättigheter samt ren fattigdom för de mest utsatta medborgarna inom EU, som till exempel Alexandra Pascalidou så tydligt i januari visade i sitt TV-reportage från Grekland.

Tre decennier med en nyliberal politik har höjt skuldbördan till en outhärdlig nivå för stora delar av befolkningarna inklusive stora delar av medelklassen. Den offentliga skuldbördan i Europa har främst två orsaker; den skattesänkingspolitik som sedan 1980-talet har gynnat de rikaste och den åtstramningspolitik som införts efter Leman Brothers kollaps, som har hållit banker skadelösa, när regeringarna har gått långivarna till mötes genom att utfärda garantier och betala ut tusentals miljarder euro, samtidigt som de påtvingar sina befolkningar massiva nedskärningar i välfärd och arbetsrätt. Långivare och spekulatörer har tagit hänsynslösa risker, övertygade om att reger-

ingar och myndigheter kommer att lösa ut dem när krisen slår. Hittills har de fått rätt.

Det kan hävdas att den offentliga skuldbördan till största delen är illegitim, inte giltig. Så länge som den rådande logiken består kommer långivarnas diktat att leda till social utarmning och utslagning. Men insikten växer hos folken i Grekland, Portugal, Irland, Spanien, Italien etc. att de inte vill betala dessa orättfärdiga skulder. De kräver i allt större utsträckning att skuldåterbetalningarna stoppas och att staternas orättfärdiga skulder görs offentliga. Folken deltar inom EU i allt större planlagda aktioner för en ny politik som respekterar grundläggande mänskliga och fackliga rättigheter, vilket börjar skrämman det nuvarande maktetablissemang.

Dessa aktioner måste vara vägen för att bygga ett nytt Europa som baseras på solidaritet och samarbete, ett Europa som säger nej till den nuvarande konkurrensutsatta politiken och dess diktat. Det nyliberala tänkesättet har lett till den nuvarande krisen, och vars sociala brister nu blir alltmer uppenbara inom EU och även i Sverige [järnvägseländet, Caremaskandalerna etc]. Det är detta tänkesätt som folken måste underminera. Det ligger till grund för alla de grundläggande dokumenten inom Europeiska unionen; Romfördraget, Maastrichtfördraget, Lissabonfördraget, Stabilitetspakten och Merkozypakten.

Merkozypaktens olika utkast eller "Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen" som förhandlats fram i hemlighet utan insyn för riksdagens ledamöter och som sekretessbelagts av riksdagens EU-nämnd, sägs enligt Fredrik Reinfeldt "vara utan legal verkan för Sverige". Pakten dikterar att ett lands underskott inte får överstiga 0,5 procent av BNP, vilket också helst skall skrivas in i nationella grundlagar. Merkozypakten kommer att ställa staternas budgetar under permanent och ständig övervakning, som kommer att påtvinga euroländerna en ekonomisk tvångströja som kommer att leda till decennier av ekonomisk och social misär. Det är också en ekonomisk absurditet och galenskap att skriva in en artikel om en ständigt balanserad budget i ett lands grundlag eller lag.

Merkozypakten gör det klart att EU-fördragen måste avvisas och ersättas med nya samarbetsformer som tas fram i genuina konstitutionella processer som bildar ramen för ett annat Europa.

Jan-Erik Gustafsson

Lönedumpning och fusk måste ta slut

Nyligen beslutade skatteverket att kräva in 10 miljoner kronor i arbetsgivaravgifter och skattetillägg från en underentreprenör som anlitats vid bland annat bygget av Citytunneln i Malmö. Bolaget har kontor i flera europeiska länder och har arbetskraft av flera nationaliteter som skickas över gränserna för att arbeta. Vad de polska arbetarna fått i lön har inte ens gått att kontrollera, eftersom bolaget inte redovisat det på ett korrekt sätt. Och nu finns de inte längre i landet.

Den här typen av skattefusk och lönedumpning förekommer även i svenska företag. Alla minns säkert avslöjandet att McDonalds anlidade en städfirma som betalade sina anställda 37 kronor i timmen svart. Liknande förhållanden har avslöjats i städfirmor som anlitats av NK, Åhléns och ett antal skolor i Stockholms stad.

Den gemensamma nämnaren i de här fallen är att den som anlitar de fuskande underentreprenörerna inte kan avkrävas något ansvar. Det är därmed helt riskfritt för stora byggbolag, kommuner och transnationella kedjor att pressa sina egna kostnader genom att anlita underentreprenörer som dumpar löner och fuskar med skatten. Det värsta som kan hända huvudentreprenörerna är att de hängs ut och får skämmas. Men vinsten av att ha anlitat en oseriös lågprisfirma kan de behålla.

Det finns flera förlorare i det här systemet. Först och främst de anställda, ofta utländsk arbetskraft, asylsökande eller papperslösa som luras på den lön och de sociala förmåner de har rätt till. Seriösa firmor som följer lagar och avtal som konkurreras ut av fuskarna. Och inte minst alla vi medborgare som snuvats på skatteintäkter för sammanlagt uppemot 130 miljarder per år. Det skulle räcka till stora förbättringar av välfärden och många nya jobb.

Det finns alltså många goda skäl att kraftfullt bekämpa fusket med löner och skatter. För det första måste Lagen om offentlig upphandling ändras så att de tjänster vi köper för våra skattepengar bara går till seriösa företag som följer svenska kollektivavtal. Men det räcker inte. Upphandlingarna i stora bygg- och anläggningsprojekt görs med huvudentreprenören, som oftast följer både lagar och avtal. Det är hos de underentreprenörer de i sin tur anlitar skattefusk

och lönedumpning oftast sker.

Vi menar att det är dags att huvudentreprenörer ges ett större ansvar för villkoren hos de underentreprenörer de anlitar. Det ska inte, som i dag, gå att köpa tjänster som är så billiga att det är uppenbart att allt inte går rätt till och sedan låtsas att man inget visste. Vi anser därför att Sverige bör införa solidaransvar för huvudentreprenörer. Det är en modell som redan finns i våra nordiska grannländer och i en rad europeiska länder. Enkelt uttryckt innebär det att ansvaret för inbetalning av skatter och arbetsgivaravgifter samt löner till de anställda går vidare uppåt i kedjan om en underentreprenör inte gör rätt för sig. På så sätt kan de stora bolagen inte sätta i system att anlita fuskbolag och dela på vinsterna. Om en underentreprenör lämnar landet eller gör sig oanträffbar kan staten ändå kräva in skatter och socialavgifter och de anställda få ut sina rättmätiga löner från huvudentreprenören.

Flera svenska fackförbund ställer sig positiva till att införa solidaransvar för att få slut på fusk och lönedumpning. Det är en förutsättning för att systemet ska fungera att staten och parterna utformar det tillsammans. Om regeringen delar vår uppfattning att vi ska ha sund konkurrens och lika lön för lika arbete i Sverige borde den snarast ta initiativ att ta fram en trepartsuppgörelse om solidaransvar.

Vi i Vänsterpartiet kommer att göra vårt bästa för att tillsammans med facken arbeta för ett arbetsliv präglat av goda villkor och starka rättigheter för löntagarna. Införandet av solidaransvar är ett viktigt steg i skapandet av ett sådant bättre arbetsliv.

Jonas Sjöstedt
Josefin Brink

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.

www.nozeu.com